

EUGENI GAY, PRESIDENT DEL CONSELL GENERAL DE L'ADVOCACIA

Text: ÀLEX MILIAN / Fotos: MARC VILA

"El procés a Pinochet obre una nova era"

Eugeni Gay (Barcelona, 1946), president del Consell General de l'Advocacia i ex-degà del Col·legi d'Advocats de Barcelona, parla sobre el cas Pinochet, la situació dels drets humans a Europa i el moment que viuen els advocats a l'estat espanyol.

Eugeni Gay va aterrar unes hores a Barcelona per fer una conferència en què relacionava Europa, les ciutats i els drets humans, dins d'un cicle que l'Ajuntament de Barcelona va dedicar al cinquantesim aniversari de la Declaració Universal dels Drets de l'Home. Actualment, Gay passa molt temps a Madrid, on exerceix la presidència del Consell General de l'Advocacia i també la de la Comissió de Drets Humans de la Unió Internacional d'Advocats.

—A les ciutats europees, es respecten els Drets Humans?

—No, no a totes. I en diversos graus. Però s'ha avançat moltíssim. Crec que vivim un moment especialment dolç quant a conscienciació i això ja és bo. No és idíl·lic però hem avançat molt. Tot i això continua havent-hi violacions. No és el mateix l'Europa occidental que l'Europa de l'Est. L'Europa Occidental s'ha construït a base del consens, a base del pacte, sobre instruments jurídics internacionals als quals tots els països han cedit quotes importants de sobirania, mentre que l'Europa Oriental és fruit de la guerra, de l'imperi i encara va a la recerca de la seva identitat. I, per tant, hi pesen més els aspectes identitaris que no els aspectes de respecte de les persones. No vol dir que els orientals siguin de pitjor condició sinó que en uns llocs el camí s'ha fet basant-se en el dret i en altres llocs s'ha fet el camí basant-se en les armes. Les armes sempre porten a la destrucció i el dret sempre porta al desenvolupament social, econòmic, científic, intel·lectual, etc. Però apareixen nous temes com ara la immigració...

"És que no té dret el violador de l'Eixample a tenir una reinserció? Evidentment, és un delictes gravíssim i és un delictes que hem de condemnar, però això ens portaria a justificar la pena capital o la presó eterna."

—Però precisament els imperis europeus i occidentals són, en bona part, els responsables que als països africans ara hi hagi mancances pel que fa a drets humans i de la situació dels immigrants, els drets dels quals no semblen garantits en aquesta Europa.

—No és casual que hagi passat el que ha passat al món i a Europa. Com diuen a casa nostra, "la cabra, pels seus pecats, té els genolls pelats" i aquesta dita demostra que cadascú té en el seu pecat la penitència. Nosaltres hem estat països colonials, com a fruit d'una època i unes circumstàncies en què no hi havia respecte per aquestes coses. Les conseqüències d'això es paguen. Aquesta gent ara truca a les portes de les antigues metròpolis, amb tota la raó. I nosaltres tanquem les portes de manera injusta. Vol dir que som dolents? No ho sé. Se'm fa difícil fer una distinció maniquea. Però és cert que no responem ni amb generositat ni amb racionalitat a un problema que és real, que és el problema de la globalització. Si vivim en un món globalitzat com el nostre, on la Coca-Cola i el Chupa-Chup es pot trobar a tot arreu, és lògic que hem de caminar cap a una ciutadania universal en la qual no hi hagi fronteres.

—Anem a un cas concret on té a veure la immigració, els drets humans i la ciutat, com és el dels menors immigrants que dormen al ras a Barcelona i rodalia. Hi ha un problema perquè la Direcció General d'Atenció a la Infància no els pot retenir legalment...

—El problema principal és de solidaritat. Quan unes persones tenen un problema tan greu, no es pot mirar

si és legal o no és legal i si n'hi ha persones il·legals. A mi, només de pensar que hi ha persones il·legals, ja em fa posar els cabells de punta. Que n'hi hagi nens il·legals no solament ens ha de sorprendre sinó que ens ha de doldre. I Segon: cal fer tots els possibles perquè aquestes situacions trobin un marc legal on es desenvolupin amb normalitat. El fet d'haver descobert aquestes bosses d'immigració infantil sense cap mena de documentació ni d'assistència ens ha de fer pensar i ens ha de fer actuar amb rapidesa.

—Parlem de drets humans, però en un àmbit major que la ciutat: com estan els drets humans a l'estat?

—Al nostre país, avui, sobre la Constitució i sobre la llei estan en un bon estat, però hi ha mancances com en totes les societats. La primera de totes la trobem en els constants i permanents assassinats a què ha tingut sotmesa la població un grup terrorista com és ETA, que no ha respectat els drets humans, i el més important de tots ells, el dret a la vida. Després ens trobem amb els problemes que representa tota aquesta immigració i els centenars de persones que moren a l'estret de Gibraltar i que no solament ens haurien de fer meditar sinó també exercir amb absoluta fermesa un control fronterer de primer ordre i una relació internacional estretíssima i destinada a resoldre aquest problema i que impliqués altres estats afectats. No és un problema de frontera de guàrdia civil ni de policies, sinó que va més enllà: de responsabilitat, de relacions internacionals que estan ben dirigides però que han de resoldre aquest problema. I després hi ha violacions, evidentment, de drets humans en tots els àmbits, com és lògic, però hi ha els organismes suficients per denunciar-los, per protegir-se i per actuar en aquest sentit. I el que diferencia una societat democràtica de la no democràtica és això.

—Diu vostè que ETA ha atemptat contra el dret a la vida, però la Comissió de Drets Humans del Parlament Basc també ha denunciat la situació de molts membres d'ETA empresonats molt lluny d'Euskadi.

—Una qüestió és el delictes i una altra el tractament de la delinqüència. El delictes el pot cometre qualsevol persona de qualsevol estracte social. Jo de vegades he sentit que tal persona no és un delinqüent perquè és una persona famosa o un gran personatge o fill d'una gran família. Això és una bestiesa perquè tothom pot delinquir. Ara, tothom, sigui de la més baixa condició social o la més alta —si és que hi ha condicions socials—, tothom té dret a la reinserció i a tenir un règim penitenciari tan dolç com sigui possible. I tothom vol un règim penitenciari dolç per als seus però no pels altres, la qual cosa és terrible. Ara això s'ha plantejat amb el violador de l'Eixample. Perdoni. És que no té

dret el violador de l'Eixample a tenir una reinserció? Evidentment, és un delictes gravíssim i és un delictes que hem de condemnar però això ens portaria a justificar la pena capital o la presó eterna, que si fa no fa és el mateix. Una cosa és que la societat es defensi i prengui una decisió i una altra cosa és que aquesta persona sigui maltractada. Hem de saber conjugar les dues coses i fer del dret una cosa tan humana com sigui possible. I, evidentment, la proximitat del delinqüent de la seva família alleugereix enormement el patiment d'aquella persona.

—Les presons són uns dels llocs on els drets humans estan més amenaçats?

—Sí, perquè a la presó hi ha la privació d'un dret fonamental que és el de la llibertat, sobretot la llibertat de moviment. Aleshores, hi ha una situació diferent a la resta de ciutadans i per això la política penitenciària ha de tenir com a finalitat principal la reinserció i, al

mateix temps, l'altra finalitat no prioritària de separar-lo de la societat a la qual ha causat algun mal. Moltes vegades les presons són magatzems de persones, però haurien de ser a l'inrevés. La societat té l'obligació de recuperar els membres que ha perdut.

—El cas del violador de l'Eixample seria un exemple clar d'això perquè diuen que no ha estat reinserat. Aquí ha fallat l'estat, que és qui tenia l'obligació de fer-ho?

—Hi ha una part que és aquesta. Cal dir que jo desconec el tema: no sé si ha passat per una reinserció o no. Però tretze anys és una temporada molt llarga de recapacitació de la situació que l'ha portat a això i que el pot tornar a portar-hi. Com a advocat, he conegut delinqüents i, quan parles amb ells, t'adones que són persones absolutament normals, com qualsevol de nosaltres, que demanen una altra oportunitat

i se'n penedeixen; o, fins i tot, que no se'n penedeixen perquè consideren que han fet bé, perquè no tenien què menjar. Per tant, la societat ha de ser enormement cauta, però també indulgent.

—I creu que el fet que la justícia hagi passat a un primer pla en els mitjans de comunicació afavoreix a aquesta indulgència?

—La justícia interessa i ha d'interessar. Malament si no ens interessés. El que passa és que la justícia també ha de donar resposta a les exigències de la societat i la societat exigeix un comportament a jutges, advocats i tots els que intervenen en la justícia d'alta qualitat, d'absoluta imparcialitat i de total despolitització. La justícia no pot estar polititzada. Montesquieu deia que la Justícia era el moment jurídic de l'estat i que era el poder nul. És veritat: la justícia no té més poder que el de la credibilitat. Si és creïble, té tota la força. Té l'autoritat i té l'Imperium. Si no és creïble tindrà

"Vegi el tracte que tenen els advocats a França o a Anglaterra i l'atenció sobre l'accés a la professió dels defensors del ciutadà. Veurà que n'estem a anys llum."

l'Imperi però no l'autoritat. I si és perd la consideració social de la justícia, la societat ho paga.

—En aquests últims anys, ha passat això?

—Ha passat i passa. El principal problema de la justícia en aquests moments no és la seva lentitud sinó la seva credibilitat. I és lògic que n'hi hagi dubtes sobre el crèdit de la justícia perquè, entre altres coses, encara s'han de cobrir, des del mes de febrer, els magistrats del Tribunal Constitucional. I van trigar no sé quantíssim temps a designar-se els magistrats del Consell General del Poder Judicial. Com volen que la gent no tingui dubtes sobre la despolitització de la justícia?

—Vostè és president del Consell General de l'Advocacia, des d'aquest càrrec què cal fer?

—Des d'aquí ho dic. Assumint el que representa dir una cosa tan forta.

—Ho diu per conscienciar als advocats?

—Home, és un tema que em preocupa. Com em preocupa també que l'advocacia sigui de primera línia quant a qualitat científica, tècnica i deontològica. Perquè el dret de defensa és fonamental en un estat de dret. I en el nostre país hi ha un cert menyspreu pel dret de defensa que es posa de manifest en la consideració de l'advocacia que mostren les institucions públiques. Fixi's quants advocats hi ha i on seuen en l'acte d'obertura de tribunals.

—On seuen?

—Miri-ho i compari amb França, amb Anglaterra o amb Itàlia. Vostè miri el paper que se'ls hi dona als advocats en la nostra legislació i si tenim, per exemple, una llei d'atribucions. Fixi's quantes vegades l'advocat és citat a les lleis i quantes ho és el ministeri públic o el fiscal. Sense dret de defensa, no hi ha país lliure. Sense respecte a l'advocacia, no hi ha tradició democràtica. Sense força en els col·legis professionals, no hi ha convenciment de la necessitat que el dret de defensa ha de ser independent. I tot això, desgraciadament, es posa de manifest massa vegades en el nostre país. Vostè vegi el tracte que tenen els advocats a França o a Anglaterra i l'atenció sobre l'accés a la professió dels defensors del ciutadà. Veurà que n'estem a anys llum. Els advocats són uns agents de primer or-

—Què li sembla que Felipe González torni a l'advocacia per defensar Barrionuevo i Vera?

—Em sembla molt bé que la gent que ha tingut una professió pugui exercir-la, perquè la política ha de ser un temps. És com si jo em volgués perpetuar com a degà, que no ho he fet, o em perpetués com a president del Consell, que no ho faré. La valoració política de si González ha fet bé o no, no em correspon, però si ell decideix defensar uns ciutadans i ells li ho demanen, estan tots en el seu dret.

dre en les societats occidentals i en les societats democràtiques: el dia que va caure el Mur de Berlín, a Alemanya Occidental hi havia 55.000 advocats, i a l'Oriental n'hi havia 800. Això dona idea de la importància del dret de defensa. El primer que va fer Pinochet quan va arribar al

poder va ser suprimir l'obligatorietat de la col·legiació a Xile, el senyor Fujimori ho va fer al Perú.

—Parlem de Pinochet: com valora l'inici del procés judicial contra el dictador xilè?

—Jo diria que aquest procés ha obert una nova era en matèria de justícia i jurisdicció internacional i demostra la necessitat de posar en marxa del Tribunal Penal Internacional, que es va aprovar a Roma a l'estiu i que necessita la ratificació de seixanta estats. Aquest fet posa de manifest també que la persecució del delictes contra la humanitat és una necessitat i que el principi de sobirania dels estats ha d'estar per sota del principi de sobirania de la humanitat. En definitiva, és una llum i una esperança per al futur.

—També si la Cambra dels Lords britànica declara la immunitat de Pinochet perquè va ser cap d'estat? (En el moment de tancar aquest setmanari la Cambra no havia fet pública la seva resolució.)

—Aquesta interpretació dels lords seria respectable però també hi ha la interpretació de l'Audiència Nacional, que diu que és possible jutjar-lo. La qüestió és que tothom ha arribat al convenciment que s'han comès crims contra la humanitat. La condemna als crims ja està feta. Ara falta la condemna als criminals.

